

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕДІА

Останнім часом відбуваються суттєві трансформації в системі медіа, які у регіональному масштабі стають найбільш помітними. Традиційні моноплатформні ЗМІ, які десятиліттями домінували у локальному інформаційному просторі регіону, сьогодні зникають або шукають нові канали мовлення. Для того, щоб залишатися конкурентоспроможними та не втрачати аудиторію, регіональним медіа потрібно відповідати усім сучасним тенденціям розвитку журналістики. Саме тому дослідження векторів таких трансформацій на сьогодні набуває особливої актуальності.

Метою роботи є визначення тих чинників, які сприяють розвитку онлайн-медіа на регіональному рівні, на прикладі запорізьких інтернет-медіа.

Різні аспекти сучасних змін у медіагалузі сьогодні вивчають Л. Василик, В. Гвоздєв, М. Женченко, А. Каверіна, Г. Сарміна, Є. Цимбаленко, В. Шевченко та ін. Вивченням особливостей функціонування регіональних медіа займаються такі дослідники як О. Гарматій, К. Горська, І. Луцюк, К. Назаренко, І. Паславський, Ю. Фінклер, О. Чернявська та ін. Проте окремої уваги на сьогодні потребує визначення тих напрямків розвитку, які гарантують регіональним медіа більш стійкі позиції на медіаринку.

На регіональні медіа сьогодні покладаються особливі завдання, адже вони не лише висвітлюють новини та події в конкретному регіоні або місті, а відіграють головну роль у функціонуванні інформаційного простору в регіоні, здійснюють функцію контролю громади за діяльністю місцевої влади, збільшують свідомість громадян щодо проблем та потреб свого міста та власної історичної ідентичності, сприяють зміцненню громадянського суспільства та демократії на місцевому рівні у процесі децентралізації органів влади.

Загальні тенденції розвитку медіа визначаються різноманітними чинниками, такими як технологічний прогрес, зміни в суспільстві, культурні, економічні та політичні фактори тощо. Однією з головних сучасних тенденцій дослідники вважають цифрову трансформацію – дигіталізацію, адже завдяки швидкому розвитку інтернету та технологічним інноваціям усі медіа сьогодні переходять на цифровий формат та використовують для залучення аудиторії та спонсорів нові платформи, зокрема соціальні мережі та месенджери.

Дигіталізація стала каталізатором іншого процесу – конвергенції ЗМІ та – наступним кроком – кросмедіатизації. Злиття та об'єднання медіа на

регіональному рівні та перехід до багатоканального мовлення часто стають необхідними не лише з технологічних причин, а і з економічних, адже моноплатформні регіональні ЗМІ, як правило, були неприбутковими, а нові канали в інтернет-середовищі не потребують великих фінансових витрат і дозволяють отримувати прибуток від ефективної інтернет-реклами.

Ще донедавна в інфопросторі Запорізької області домінували регіональні моноплатформні медіа з багаторічним досвідом роботи і великою аудиторією шанувальників: телеканали «ТВ-5», «Алекс», газети «МИГ» і «Субота плюс». Конкуренція між регіональними медіа була відносно невисокою, адже більшість містян та жителів області віддавало перевагу саме цим джерелам інформації, перевіреному роками.

Останнім часом багато регіональних медіа припинило існування через зв'язки з українським олігархатом та підтримку російських політичних та економічних структур. Станом на 2023 рік два запорізьких канали анулювали ліцензії та припинили виробництво власного продукту та мовлення, «Алекс» – з політичних причин, «ТВ-5» – з економічних. Друковані видання зникають з медіаринку під впливом інших факторів – падіння тиражів преси, брак фінансування та перехід на цифровий формат.

Тривалий час суттєвою проблемою регіональної журналістики була відсутність незаангажованих медіа через залежність ЗМІ від зовнішнього фінансування. Завдяки процесам дигіталізації, конвергенції та кросмедіатизації процес медіавиробництва в інтернет-мережі значно спростився та дозволив заощаджувати кошти. Завдяки легкій процедурі заснування власного ресурсу в онлайн-просторі сьогодні кожен бажаючий може долучитися до журналістської діяльності. Це призвело до виникнення нових проблем у розвитку регіональних медіа.

Конкуренція у середовищі онлайн-медіа є набагато вищою, ніж серед традиційних ЗМІ, адже їхня кількість дуже велика, а звернути увагу користувачів саме на свій ресурс досить важко. Для того, щоб залишатись конкурентоспроможними, регіональні медіа мають враховувати усі сучасні інформаційно-комунікаційні тенденції.

Так, наприклад, у регіональному інфопросторі останнім часом помітно зріс вплив громадянської журналістики. Анонімні канали аматорів, не знайомих із професійними стандартами поширення новин, заслуговують іноді більшу довіру аудиторії, ніж журналістські ресурси. Так, наприклад, телеграм-канал «Это Запорожье. Новости» наразі має 220,7 тисяч підписників, «Труха. Запорожье» – 157,6 тисяч, «Запоріжжя. Інфо» – 133 тисячі. Журналісти мають враховувати ці тенденції й також опановувати нові плаформи та залучати читачів до виробництва контенту.

Сьогодні дуже швидко змінюються «гравці» в інформаційному полі: ми спостерігаємо, як замість телеканалів та друкованих видань найбільш масову

аудиторію збирають соціальні мережі «Фейсбук» та «Інстаграм», месенджер «Телеграм», відеохостинг «Ютуб». При цьому громадянські медіа мають великий вплив на суспільно-політичні події в регіоні, здійснюють аналіз та контроль над діяльністю органів місцевої влади за рахунок високого рівня інтерактивності та залученню аудиторії не лише до обговорення проблем, а й до конкретних дій у місті та області.

Окрім того, активно розвиваються інтернет-медіа «061.ua», «Перший Запорізький», «Акцент», «ЗаБор», «Форпост» тощо. Найбільшу аудиторію та найвищі показники ефективності мають ті регіональні медіа, які ведуть мовлення на декількох платформах. Так, наприклад, філія «Суспільного» у Запоріжжі активно опановує усі сучасні канали масової комунікації.

Як правило, в регіональних інтернет-медіа невелика кількість співробітників і досить обмежений штат, що дозволяє їм виживати навіть в складні економічні, кризові періоди. Під час повномасштабної війни багато мешканців Запорізької області переїхало до інших регіонів, відтак, відбувся відтік журналістських кадрів. Проте в інтернет-медіа можна працювати в дистанційному форматі, тому міграція співробітників не стала суттєвою проблемою для віртуальних редакцій.

Отже, можна виокремити декілька ключових умов виживання та конкурентоспроможності регіональних медіа у наші дні: задля збереження аудиторії вони повинні використовувати різні платформи поширення контенту (інтернет-сайти, соціальні мережі, месенджери, відео- та блогхостинги), опановувати нові технології та формати, підтримувати відкриту комунікацію з аудиторією та відповідати її потребам, шукати нові шляхи забезпечення економічної стабільності (інтернет-реклама, підписка на контент), переходити до віртуального формату редакцій та дистанційної роботи.